

MOŽNÉ ZPŮSOBY VEDENÍ BOJOVÉ ČINNOSTI OMS

Jednou ze zákonitostí vývoje způsobů bojové činnosti je stále větší aktivnost, která směřuje k dosažení rozhodujících cílů boje a operace. Zvětšuje se počet palebných úderů, tempo činnosti i celková hloubka současného ničení bojových a operačních sestav. Umožňuje to neustále rostoucí dosah a síla palebných úderů i značná manévrovost nejen vševojskových a tankových svazků a útvarů, ale i druhů vojsk.

V současné době se možnosti rychlého přenášení úsilí do hloubky odrážejí jak v používání výsadků, tak v zavedení nového prvku operační sestavy — operační manévrující skupiny. Toto velmi mobilní uskupení má vést manévrovou činnost v operační hloubce a plnit úkoly ve prospěch vojsk 1. sledu.

Zvláštnost bojové činnosti OMS vyplývá z toho, že probíhá metodou širokého manévru do značné hloubky s plným využitím její pohyblivosti. Charakteristickým rysem možných způsobů její činnosti bude vždy rychlost, přepad, rychlé uvolnění a svinování sil, změna bojové sestavy a manévr k plnění dalšího úkolu. Můžeme rozlišovat tři základní období (etapy) bojové činnosti OMS:

- přesun a rozvinutí,
- vyslání,
- činnost v operační hloubce [operační manévr].

V prvním období půjde o přesun z prostoru soustředění do výchozího prostoru a dále na čáru vyslání. Druhé období začíná vyjitím hlavních sil na čáru vyslání a končí přechodem hlavních sil svazků prvního sledu. Ve třetím období půjde o bojovou činnost v odtržení od hlavních sil armády a plnění úkolů v operační hloubce.

Při stanovení způsobu činnosti OMS vycházíme z počtu směrů, na kterých se soustřeďuje úsilí. K tomu vytváříme odpovídající uskupení sil a prostředků

OMS. Dále vycházíme z charakteru činnosti a složení nepřítele, z charakteru objektů, které je třeba ničit, a konečně i ze způsobu jaderného a palebného ničení nepřítele.

Úkoly bude OMS armády plnit vykonáním hlubokých operačních manévřů. Podstata těchto manévřů spočívá:

- v rozhodné činnosti, převážně v proudech nebo v předbojových sestavách na 2—3 důležitých směrech, zpravidla v hodnotě pluku na každém z těchto směrů,

- v nenadálých, krátkých a mohutných úderech v bojových sestavách na nepřítele (objekty), vedených v součinnosti s raketovými a leteckými údery s použitím jaderných i klasických zbraní.

V průběhu manévru na každém směru (nebo z ovládnutých prostorů) můžeme organizovat a vést bojovou činnost přepadových odřadů, které budou ničit VS, prostředky jaderného napadení, sklady jaderné munice a další objekty.

Při plnění bojových úkolů může OMS používat různých způsobů bojové činnosti. Jde o:

- rozvinování do bojové sestavy z proudů a vedení útoku z chodu, ihned za předsunutým odřadem na spojení s taktickým vzdušným výsadkem;

- nenadálý úder proti velkým objektům nebo uskupením nepřítele z jednoho nebo více směrů;

- poutání přisunovaných záloh nepřítele částí sil se současným úderem hlavními silami do jeho boků a týlu;

- ovládnutí a udržení důležitých čar a prostorů v týlu nepřítele, částí sil brání přisunu záloh se současným úderem hlavními silami z týlu proti hlavnímu uskupení;

- současné nebo postupné údery proti několika objektům nepřítele;

- nenadálé ovládnutí mostů a přepravišť a jejich rychlé překonání (po mostech a přepravách) na předmostí a jeho udržení a rozšíření.

Důležité je umět se odpoutat od nepřítele. Zavazováním se do zdoluhavých bojů oslabujeme údernou sílu OMS.

Přesun a vyslání OMS armády se řídí určenými signály za přímého velení nadřízeného velitele, který ji organizuje a všestranně zabezpečuje. Před vysláním OMS je velitel armády povinen upřesnit rozhodnutí pro její vyslání a úkoly vojskům 1. sledu, zvláště organizaci komplexního palebného ničení nepřítele. Konkrétně určuje:

- posilové prostředky OMS, výchozí prostory, čáry, osy přesunu a dobu vyslání;

- objekty a dobu vedení jaderných úderů a organizaci palebného ničení nepřítele v pásmu vyslání OMS;

- úkoly OMS;

- úkoly svazků 1. sledu pro zabezpečení OMS a jejich další činnost;

- způsob přesunu a rozvinutí vojsk OMS;

- organizace PVO, součinnosti, zabezpečení a velení.

OMS se přesunuje na určenou čáru zpravidla z výchozího prostoru, ve kterém dokončuje bezprostřední přípravy k vedení bojové činnosti. Zde upřesňuje je bojové úkoly, začíná je posilové prostředky, organizuje doplnění techniky a někdy i odpočinek osob.

Výchozí prostor by měl zabezpečovat možnost vyslání OMS jak na hlavním směru, tak i na dalším směru, kde můžeme předpokládat větší úspěch vojsk

1. sledu. Proto předpokládáme čáry vyslání volíme nejen v různé hloubce (za sebou), ale i na různých směrech (nemusí to být na směru hlavního úderu, neboť tam se OMS dostane manévrem). Šířka těchto čar se pohybuje v rozmezí 10—15 km.

Vzdálenost výchozího prostoru od čáry vyslání musí zabezpečovat rychlý přesun OMS. Měl by být mimo dostřel dalekonosného dělostřelectva (včetně atomového). Podle dosavadní praxe se určuje ve vzdálenosti 20—40 km.

OMS se přesunuje na určenou čáru pod ochranou vojsk 1. sledu, předsunutých (předsunutého) odřadů, přímého zajištění a jednotek zabezpečení. Pro přesun divize se určují alespoň 3 osy, výchozí čára, regulační čára a čára rozvinutí do praporečnických proudů (12—15 km od čáry vyslání).

Útvary OMS (včetně 2. sledu) se přesunují společně se začleněnými posilovými prostředky. To umožňuje vyhnout se různým zdržením a zastávkám vojsk OMS k jejich převzetí v průběhu přesunu.

Dosavadní zkušenosti ukazují, že je výhodné zpracovat grafikon vyslání OMS a v něm vyjádřit:

- tempo postupu svazků 1. sledu,
- činnost a tempo postupu PO,
- činnost a tempo postupu hlavních sil OMS.

Grafikon zpracujeme v různých variantách. Z něj nám vyplyne rozdíl v tempu postupu svazků 1. sledu a OMS, odtržení OMS od těchto svazků a zahájení bojové činnosti jednotlivými prvky OMS.

Před vysláním OMS organizujeme palebné zabezpečení přesunu. V mnohých případech toto probíhá současně s ničením nepřítele vojsky v dotyku. Někdy se může organizovat samostatné palebné zabezpečení speciálně k tomuto účelu vyčleněnými prostředky k umlčování a ničení dělostřelectva nepřítele, jeho letectva na předsunutých letištích a k zabezpečení přesunujících se útvarů 1. sledu a předsunutých odřadů OMS, které mají za úkol ovládnout čáru vyslání. V určenou dobu (na rozkaz velitele armády) se vedou jaderné a palebné údery letectva a v případě nutnosti i krátká palebná příprava. Pod jejich ochranou se předsunuté odřady rozvinou do bojové sestavy a společně s vojsky v dotyku za podpory letectva a palby dělostřelectva z chodu ničí protistojícího nepřítele s cílem vytvořit mezery pro vyslání hlavních sil OMS. Vzdušné výsadky, vyčleňované ze sestavy OMS, se používají v hloubce obrany nepřítele s cílem vést údery na jeho uskupení z týlu. Operačně taktický výsadek se vysazuje v týlu nepřítele do hloubky okolo 100 km, taktické výsadky do hloubky 20 až 40 km od čáry dotyku.

Hlavní síly OMS, které se přesunují za předsunutým odřadem v předbojových sestavách nebo v proudech, rozhodně pronikají vytvořenými mezerami v sestavě nepřítele do operační hloubky. Tankové (motostřelecké) útvary obcházejí opěrné body nepřítele a současně čelními údery a vysazenými vzdušnými výsadkami z týlu dokončují ničení nepřítele, v rychlém tempu postupují k určeným objektům a manévrovou činností plní stanovené úkoly.

V závislosti na situaci se může k zabezpečení vyslání OMS organizovat i komplexní palebné ničení ve čtyřech obdobích. Jeho zvláštností je, že se organizuje ve prospěch zasazení předsunutých odřadů a ne hlavních sil skupiny. Důležitým předpokladem úspěšné činnosti OMS bude její vyslání bez rozvíjení hlavních sil. Vycházíme z požadavku, aby se vojska předčasně nezavazovala

do boje na čáře vyslání, ale zachovávala maximální bojeschopnost pro plnění stanovených úkolů v operační hloubce. Proto jako nejvýhodnější způsob vyslání OMS je v pochodových nebo v předbojových sestavách. Proto hlavní úkoly spojené s komplexním palebným ničením nepřítele, ovládnutím čar vyslání a zničení protistojícího nepřátelského uskupení by měla plnit vojska prvního sledu armády.

Přes tyto skutečnosti je třeba v přípravě štábů a vojsk počítat s oběma možnostmi, tj. vyslání bez rozvinování i s rozvinutím bojové sestavy.

K vedení bojové činnosti v hloubce

Po zahájení bojové činnosti taktický vzdušný výsadek ovládne v týlu nepřítele důležité objekty a čáry, které mohou být základnou pro přisun materiálních prostředků vzduchem.

OMS po odtržení se od hlavních sil zahajuje manévrovou činnost na jednotlivých směrech, vede úder proti objektům nepřítele v souladu se stanoveným úkolem. Její činnost podporují úderý letectva.

Letectvo přidělené OMS působí bezprostředně z prostorů, které OMS obsadila. Jedna z možných variant činnosti bojových vrtulníků, zvláště první den manévrové činnosti OMS, může být: jeden až dva bojové vzlety z výchozího prostoru OMS při jejím vyslání, pak přeletět do prostoru obsazeného taktickým vzdušným výsadkem a uskutečnit třetí vzlet na střetnutí s divizí.

OMS působí odtrženě od hlavních sil armády, postupně vede úder proti objektům nepřítele a pružně manévruje v celém pásmu armády. Velitel divize (který je současně velitel OMS) soustřeďuje hlavní úsilí na rozvinutí úspěchu do operační hloubky obrany nepřítele.

Před hlavními silami OMS může působit PO ve složení tp nebo msp na BVP, který je posílen dělostřelectvem, prostředky PVO a ženijními jednotkami. Vzdálenost PO od hlavních sil skupiny může být 15–30 km i více. Hlavní síly postupují v pochodové sestavě nebo v předbojové sestavě a jsou připraveny k rozvinutí úspěchu PO. Vzhledem k manévrové činnosti jednotlivých pluků, bude někdy nutné, aby před hlavními silami pluku působil předsunutý odřad pluku v hodnotě zesíleného mspr (tpr) ve vzdálenosti do 10 km.

Z charakteristiky bojového úkolu OMS vyplývá, že tempo jejího postupu musí být 1,5–2× vyšší než hlavních sil armády.

V operačním prostoru v hloubce sestavy nepřítele vede OMS manévrovou bojovou činnost na jednotlivých směrech. Přitom každý pluk OMS působí na svém směru a musí být neustále připraven k manévru a k účasti na společném úderu s ostatními pluky skupiny.

Frontové letectvo podporuje a spolehlivě brání OMS před úderem nepřítele ze vzduchu. Armádní letectvo, které je přiděleno OMS nebo je její organickou součástí, působí zpravidla z obsazených prostorů OMS. Tyto prostory se upevňují a z nich vycházejí rozhodné údery na nepřítele, zejména samostatných přepadových odřadů. K obsazení plánujeme prostory v blízkosti letišť, abychom po jejich obsazení mohli přijímat zásoby ze vzduchu a odesílat do týlu raněné.

V obsazených prostorech přijímáme materiální prostředky, které jsou dopravovány vzduchem, popř. i po zemi, opravujeme techniku a zbraně, soustřeďujeme raněné a nemocné a organizujeme jejich odeslání do týlu jak vzduchem, tak

pozemním transportem, kterému vyčleňujeme síly k ochraně. Útvary a týlové jednotky, které jsou v tomto prostoru, se rychle přesunují směrem do plánovaného prostoru k ovládnutí. Přesunují se skoky 40—60 km. Doba pobytu v těchto prostorech závisí na konkrétní operační situaci.

Mezilehlá obranná postavení, která spěšně zaujímá nepřítel, OMS překonává z chodu na široké frontě, na směrech a v úsecích, které jsou slabě bráněny nebo nejsou obsazeny nepřitelem.

Při plnění tohoto úkolu PO obchází opěrné body, města a osady a snaží se co nejrychleji dostat k mezilehlému postavení a ovládnout je z chodu, popř. předejít nepříteli v jeho zaujetí.

Hlavní úsilí průzkumu se soustřeďuje na zjištění charakteru obrany mezilehlého postavení, jeho obsazení vojsky, zjištění záloh a slabě obsazených úseků. K tomu se využívá i leteckého průzkumu.

Na neobsazené úseky obrany vysazujeme taktický vzdušný výsadek a vysíláme PO.

Přípravu vojsk skupiny k ovládnutí mezilehlého postavení musíme zakončit do jejich příchodu k tomuto postavení.

Při příchodu skupiny k mezilehlému postavení velitel OMS upřesňuje rozhodnutí k jeho ovládnutí a určuje:

- dobu, prostor zasazení hlavních sil;
- směr manévru a útoku PO a jeho palebné zabezpečení;
- úkoly jednotek bojových vrtulníků k zabezpečení vysazení TVV a útoku PO;
- způsob podpory TVV předsunutým odřadem a hlavními silami skupiny.

Mezilehlé opranné postavení ovládne skupina z chodu. Proniká k postavení a vede neočekávané údery předsunutými odřady na široké frontě za podpory paleb dělostřelectva, úderů letectva, bojových vrtulníků a úderů TVV z týlu. Hlavní síly rozvíjejí úspěch předsunutých odřadů a TVV.

V případě, že se PO nepodařilo ovládnout úseky obrany z chodu, OMS může organizovat její průlom se zkrácenou přípravou. Jestliže se na jednom ze směrů podařilo ovládnout úsek obrany nepříteli, OMS okamžitě manévruje ostatními silami a rozvíjí úspěch na tomto směru.

Po zvládnutí mezilehlého postavení rychle rozvíjí úspěch do hloubky, obsazuje důležité prostory a objekty, vychází do týlu hlavního uskupení nepříteli a vede údery z týlu proti tomuto uskupení, ničí jeho raketové jaderné prostředky, VS a další důležité objekty, ovládá letiště nepříteli.

Po obdržení (upřesnění) úkolů k ničení uskupení z týlu, velitel OMS přijímá rozhodnutí, ve kterém určuje:

- kterou čáru, jakým směrem a silami ovládnout a udržet, aby zamezila přísunu záloh nepříteli a zabezpečila hlavní síly z týlu;
- změny směrů (manévrů) hlavních sil OMS k vedení úderu z týlu, čáry rozvinutí útvarů a směry jejich úderů;
- bojové úkoly útvarům a způsob jejich činnosti;
- dobu vedení úderů;
- organizace velení.

Činnost OMS při ničení raketových jaderných prostředků a leteckých uskupení se bude řídit místem jejich rozmístění, jejich složením a rovněž vyčleně-

nými prostředky k jejich ničení. V každém případě bude nutné co nejrychleji zjistit prostory rozmístění raketových útvarů a jednotek, letectva a složení sil, které je chrání. Na základě těchto údajů organizujeme jaderné a palebné úder, vysazujeme vzdušné výsadky, průzkumně diverzní odřady (skupiny) a rovněž tam nasměrujeme činnost přepadových odřadů.

Při ničení **velitelských stanovišť** se snažíme narušit systém velení nepřítele, především velení raketovým, jaderným a jiným prostředkům, jakož i vedení vojskům. VS ničíme všemi způsoby, zejména jadernými a palebnými údery. OMS bude ničit především VS a spojovací uzly divizí a sborů, po dosažení operační hloubky VS skupiny armád.

Samostatné, průzkumně diverzní odřady a skupiny ničí spoje a spojovací uzly v systému velení letectva a PVO, různé radiolokační stanoviště a stanice navedení.

Pro ničení jednotlivých prostředků platí zásada, že objekty rozmístěné na velké ploše ničíme postupně, objekty malých rozměrů jedním úderem.

Rušení práce v týlu nepřítele probíhá současně s plněním hlavních úkolů. K tomu vyčleňujeme samostatné jednotky. Ty ovládnou komunikační uzly, různé soutěsky, mosty, narušují spojení týlu, ničí jeho VS, ničí materiál, potrubní dopravu a různé sklady.

Činnost přepadových odřadů při ničení prostředků jaderného napadení a velitelských stanovišť byla rozebrána v samostatném článku, proto ji uvádět nebudu.

Při obklíčování nepřátelského uskupení OMS obsazuje v týlu tohoto uskupení důležité prostory, zvláště komunikační uzly, přepravy, izoluje nepřátelské uskupení z týlu a zabraňuje přísunu záloh. Rychlý postup OMS do týlu nepřítele s vysazením TVV je jednou z důležitých podmínek úspěšného obklíčení a zničení nepřítele.

V průběhu bojové činnosti může OMS obdržet úkol k vytvoření buď vnitřní, nebo vnější fronty obklíčení. Při činnosti skupiny na vnitřní frontě obklíčení tato má ovládnout v týlu nepřítele komunikační uzly, přepravy, výhodné čáry a pak vést vstřícné úder, ve směru působení prvosledových svazků.

Při činnosti skupiny na vnější frontě obklíčení její jednotky urychleně postupují do hloubky, ovládají výhodné čáry, komunikační uzly, přepravy, zabraňují přísunu záloh k obklíčenému uskupení a vytvářejí pohyblivou aktivní vnější frontu. Usilují o to, aby v maximální vzdálenosti zadržely přisunující se vojska nepřítele k obklíčenému uskupení.

Zálohy ničí OMS jediné v tom případě, nejsou-li jiné podmínky pro manévr a brání-li v rychlém postupu k prostorům (čarám) určeným k ovládnutí v hloubce. V závislosti na celkové situaci OMS mohou zálohy ničit hlavní síly, popř. jejich část. Někdy se může vyčlenit část jednotek k jejich zdržení nebo k ochraně boku hlavních sil. Činnost při ničení záloh se musí vyznačovat snahou předejít nepřítele v jaderném a palebném ničení, vyjít do jeho boků, předejít ho v rozvíjení a ničit ho po částech s vyjitím do jeho týlu. K poutání nepřítele čelně a předejít ho v ovládnutí důležité čáry je vhodné využít TVV, PO a minování komunikací nepřítele.

K ovládnutí předmostí na velkých tocích se násilný přechod organizuje z chodu na široké frontě, na směrech v součinnosti se vzdušnými výsadky, které se vysazují ještě před tím, než nepřítele organizuje na nich obranu. Přitom vzduš-

né výsadky a předsunuté odřady musí ovládnout přepravy a výhodné úseky pro násilný přechod vodní překážky.

Byl-li na velké vodní překážce vysazen operační vzdušný výsadek, pak OMS úzce spolupracuje s ním. Přitom vzdušný výsadek může ve prospěch OMS zdržvat přísun nepřátelských záloh z hloubky, ovládnout a udržet přepravy a výhodné úseky pro násilný přechod na vlastním i protilehlém břehu.

Ovládnutí a udržení důležitých prostorů (objektů) zabezpečuje OMS ve prospěch splnění cílů operace. Tyto prostory musí udržet do příchodu předsunutých jednotek vojsk, které útočí čelně, nebo do příchodu vojsk, která jsou do nich přepravována vzduchem. Někdy musí důležité objekty a čáry udržet do příchodu hlavních sil. Pak může dočasně částečně sil, popř. i hlavními silami přejít do obrany.

Přecházet do obrany bude zpravidla pod tlakem nepřítele, a to v té sestavě, ve které vedla předcházející činnost. Přecházet do obrany bude v krátkých lhůtách s odkrytými boky a týlem. Pak bude co nejrychleji upevňovat dosaženou čáru, vytvářet obranné uskupení, systém paleb, zejména protitankových, zřizovat zátarasy a organizovat spolehlivou protivzdušnou obranu.

Obrana na všech stupních musí být kruhová, schopná odrazit nepřítele, který je v převaze, jak čelně, tak z boku a týlu.

V některém případě, kdy armádní OMS v průběhu operace nemůže vést vysoce manévrovou činnost (zavázala se do boje, nebo ztratila bojeschopnost), může být vytvořena nová OMS pro činnost na původním směru (popř. i na jiném).

Přechod k použití JZ v průběhu bojové činnosti

Po zjištění bezprostřední přípravy nepřítele k použití jaderných zbraní (vedení JÚ), OMS se maximálně rozčleňuje a hlavní síly zvyšují počet přepadových odřadů a diverzně úderných skupin k ničení důležitých objektů. Dále OMS zvyšuje tempo manévru, uvádí ovr do pohotovosti k vedení JÚ, přijímá opatření k rychlému vyvedení jednotek a útvarů zpod svých JÚ a na signál štábu armády se zúčastní 1. jaderného úderu. Po jeho zakončení pokračuje v ničení nepřítele, ovládá nepoškozená letiště, sklady jaderné munice a důležité prostory. V průběhu manévrové bojové činnosti obchází silně zatarasené a zamořené prostory s vysokou úrovní radiace a v případě, že v těchto prostorech je nepřítel, tyto blokuje.

Po napadení OMS jaderným úderem nepřítele, zjišťuje stav jednotek, přijímá opatření k rychlému obnovení jejich bojeschopnosti. Bojeschopné útvary a jednotky se sjednocují pod jedno velení a pokračují v plnění bojových úkolů.

OMS může úspěšně vést bojovou činnost, jestliže jí nadřazený velitel bude poskytovat všestrannou pomoc a použije všech sil a prostředků k vytvoření co nejvýhodnějších podmínek pro její činnost.

Přitom půjde především o:

- včasné zabezpečení zprávami o nepříteli, zejména o jeho zálohách, prostředcích jaderného napadení a důležitých objektech v hloubce;
- koordinovanou činnost s vojsky útočícími čelně;
- vedení jaderných a leteckých úderů v její prospěch;
- její ochranu před údery letectva nepřítele;

- zabezpečení vysazování operačních výsadků [operačně taktických] v její prospěch;
- zabránění přísunu záloh nepřítele na směry útoku;
- včasné upřesňování úkolů;
- zabezpečování materiálními a jinými prostředky.

- □ -

Soudobé OMS představují takové uskupení sil a prostředků, které je schopné plnit značně složitější úkoly v operační hloubce, než kdykoli dosud. Je to dáno tím, že jsou mnohem samostatnější, pohyblivější, mohou přímo ze své sestavy vyčleňovat a vysazovat výsadky a mají ve své sestavě vlastní letectvo, které může nepřetržitě zabezpečovat jejich bojovou činnost.

V rozpracování zásad bojové činnosti OMS v současné době půjde o to, jak jejich manévrovosti i palebné síly co nejefektivněji využít k dosažení cílů operace.